

u djelu dr. Josipa Langa. Podatke iz tih posebnih članaka uklopio sam u svoj kronološki raspored. Tako skupljeni podatci govore sami za sebe, a što bi tek bilo da ih je skupljalo više suradnika, sustavnije i samostalno! Kako istraživanje ovim nije završeno, bilo bi korisno kad bi čitatelji Jezika uredništvu poslali i druge takve primjere s kontekstom, izdanjem, mjestom i godinom.

Može se prigovoriti da je najviše potvrda iz vjerskih, katoličkih tiskovina, ali to je bar s dva razloga. Prvi, što je u njima bilo najlakše skupljati, a drugi, što vjerski pisci pišu obično veoma pažljivo i drže se norme, zato u zagrebačkoj Bibliji nema ni jedan primjer za *Zrje*, u Glasu Koncila tek možda pokoji, a unatoč tome ima obilje potvrda upravo iz katoličkoga tiska.

Drugo što se može zapaziti jest da nema potvrda iz novina. To je zato što u novinama takve primjere nije lako tražiti. Kad bi se tražilo, sigurno bi ih se prije 1945. našlo. Ali to je drugi zadatak.

Sažetak

Stjepan Babić, sveuč. prof. u m.

UDK 81'35:811.163.42, znanstveni članak

primljen 19. studenog 2001., prihvaćen za tisak 4. prosinca 2001.

Croatian Writers Have Always Used the Orthographic Type: *grješnik, pogrješka, strjelica*

The author shows that dozens of Croatian writers used the forms like *grješnik, pogrješka, strjelica* i. e. *je* after the 'covered *r*' even during the period when the norm required only *e*. This is rather significant because lectors (sub-editors), as a rule, changed *je* in the manuscripts, and editors did the same in the printed versions.

Dodatci članku *Hrvatski su pisci uvijek pisali likove tipa "grješnik", "pogrješka", "strjelica"*

POKRIVENO *R* U PRIJEVODIMA BIBLIJE

Marica Fučkar-Marasović

amoljena da pogledam prijevode Novoga i Staroga zavjeta u kojima se nalaze primjeri sa *je* iza pokrivenoga *r* nastali poslije 1921., evo što sam pronašla.

Franjo Zagoda u Svetome pismu Novoga zavjeta iz 1938. ima *grješnik, grješnica* (Lk 5,8 i 7,39).

Ivan Šarić, u Svetom pismu iz 1959., drugo popravljeno izdanje, izdano u Madridu, ima *grješan, grješnik* i *pogrješka* (Iz 57,17; Sir 21,10; 30,11, Lev.

5,18 i drugdje). Prevoditelj u Novom zavjetu, peto izdanje (Oberndorf, 1967.) ima *grješnik, grješnica* (Lk 6,34; 7,34, 37; 15,1, 7, 10).

Tomislav Ladan u prijevodu Evanđelja po Ivanu (Sarajevo, 1980.) ima *grješnik* (9,16, 24, 25), a u prijevodu Evanđelja po Luki (Plehan, 1985.) ima *crjepovi, grješnik i grješnica* (5,19; 13,2, 4; 15,2; 7,39).

Gracijan Raspudić U novome zavjetu (Mostar, 1987.) ima *crjepovi, grješan, grješnica i grješnik* (Lk, 5,8, 19; 7,37, 39; 13,2).

I Ljudevit Rupčić, koji je u prvim izdanjima svoga Novoga zavjeta imao *grešnik, grešnica*, u 6. izdanju (Mostar, 2000.) ima *grješnik, grješnica*, npr. Lk, 5,31, 32; 7,39 i drugdje. Iako je riječ o vremenu kad je takvo pisanje i normativno dopušteno, ipak je to korisno ovdje spomenuti.

Navedeni primjeri pokazuju da se prevoditelji nisu držali tadašnje pravopisne norme jer su imali osjećaj da te primjere ne mogu pisati bez *je*. Zagrebačka Biblija ima svagdje *e*, jer se ona držala tadašnje norme bez obzira na opravdanost pojedinih odredaba. Sve to pokazuje da pisanje *je* iza pokrivenoga *r* nije neka novost niti je pisanje *e* u takvu položaju preuzelo takva maha da se može smatrati da su likovi sa *je* zastarjeli.

POKRIVENO R U DJELU BISKUPA LANGA

Stjepan Babić

Biskup dr. Josip Lang za proslavu 300. obljetnice smrti Alojzija Gonzage preveo je i popunio *Život svetog Alojzija Gonzage* V. Ceparija i izdao ga 1891., godinu dana prije izlaska Brozova Hrvatskoga pravopisa, prekretnice u promjeni hrvatskoga jezika i pravopisa. Langovo je djelo pisano po načelima zagrebačke filološke škole, jezično glatko i korektno uz neka neznatna kolebanja. Djelo je izašlo u nekoliko izdanja, a 35 godina poslije prvoga, za proslavu 200. obljetnice proglašenja Alojzija svecem, izdalo je Uredništvo Glasnika Presvetoga Srca Isusova novo izdanje. Bilo je to dvije godine poslije smrti biskupa Langa, 1926., ali je veoma vjerojatno da je to izdanje priredio sam biskup Lang jer na naslovnici piše "Po Cepariju priredio Dr. Josip Lang, posvećeni biskup". Predgovor je napisao dr. Josip Lang s nadnevkom *Na dan Kraljice sv. Krunice g. 1891.*, ali je očito da je taj nadnevak netočan jer se u predgovoru spominje 2. i 3. izdanje. Zato tekst iz 1926. smatram IV. izdanjem. Tekst je iz 1926. uglavnom ostao isti kao i u 1. izdanju uz neka manja kraćenja i preinake, a za 4. izdanje priređen je prema tadašnjim jezičnim pravilima, a to znači prema pravilima tada vladajuće vukovske škole. Bilo bi zanimljivo usporediti oba teksta u cjelini, ali ja ću ih sada usporediti samo s obzirom na pokriveno *r*.